

סדר קדשים | מסכת זבחים כ"א-כ"ז

שבת חול המועד סוכות | י"ג-י"ט בתשרי תשפ"ו (5-11 לאוקטובר 2025)

מזן התלמוד

סדר קדשים, מסכת זבחים כ"ד, א

בעי רבי אמי. נעקרה האבן ועמד במקומה מהו? מאי קא מיבעיא ליה? כי קדיש דוד - רצפה עליונה קדיש, או דילמא עד לארעית דתהומא קדיש?

א מאי קא מיבעיא ליה - מה נשאל לו ארעית דתהומא - תחתית התהום

הסבר: רבי אומר שואל מה הדין אם נעקרה אבן מרצפת העזרה במקדש, והכוון עומד בנומה שנוצרה במקומה ומקריב קורבנות. האם דוד המלך קידש רק את הרצפה העליונה של המקדש ולא את האדמה שתחתיה, ולכן עבודתו של הכהן שם תהיה פסולה - או שמא קידש דוד את הארץ עד תחתית התהום, והעבודה תהיה כשרה?

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחתיהם,
ועטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 17:37	כניסת שבת: 18:03
יציאת שבת: 18:48	יציאת שבת: 19:03
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 17:53	כניסת שבת: 17:55
יציאת שבת: 18:50	יציאת שבת: 19:11

דף כ"א: גלגלת הפיור בבית המקדש

כוחו שנוכס לבית המקדש, או כוחו שבא לעבוד עבודה בבית המקדש, צריך לרוחץ את ידיו ואת רגליו. פעולה זו מכונה "קידוש ידים ורגלים". פיור מיוחד היה בבית המקדש שבו עשו קידוש ידים ורגלים. איש אחד, בשם "בן קטיין", התקין גלגלת מיוחדת לפיור. באמצעות גלגלת זו היו מורידים את הפיור עם המים לבור שמתחת לרצפה, שהיה בתוכו מי מעין. בבור שבו והעלו את הפיור באמצעות הגלגלת. מדוע עלה בדעתו להתקין את הגלגלת? ובכן, ההלכה קובעת כי כל דבר בבית המקדש שראוי להניחו בכלי שרת, כלי המקדש הקדושים, ברגע שהוא ניתן בכלי שרת הוא מתקדש בקדושה גבוהה וכלות עליו חומרות אחרות, ביניהן: "פסול לניה" - אם עבר עליו לילה הוא נפסל. מאחר שהפיור הוא כלי שרת, כל יום נפסלו המים שנותרו בו למחרת, ומדי שחר רוקנו את מימיו ומילאו בו מים אחרים הגלגלת שהתקין "בן קטיין" פתרה את הבעיה. מאחר שבכל לילה השקיעו את הבור בתוך מעין, המים שבפיור לא נפסלו, כי ברגע שהם חוברו למעין בטלה קדושתם ושוב לא נפסלו כשעבר עליהם לילה.

דף כ"ב: דיני המקואות

אנו נוטלים ידים במים צלולים וגם במקוה הטהרה ישנם מים צלולים. אם יש שני מקואות שאין בכל אחד מהם מספיק מים לטבילה, אפשר לעשות חור בין המקואות והמים שנמצאים בחור מחברים בין שני המקואות למקוה אחד גדול. זאת, בתנאי שהחור הוא ברוחב שתי אצבעות. אם ידחף איזה חפץ לתוך החור - החיבור הזה כבר פסול. למשל, אם נתקע פתור בחור, הוא כבר אינו ברוחב שתי אצבעות והמים אינם מחברים.

דף כ"ג: מנזיים לקורבן הפסח

התאמים אחיעזר והואש התחלפו ביניהם בהשגחה על הכבש המתולתל. השנה הם כבר גדולים ואבא הפקיד בידיהם את ההשגחה על קורבן הפסח בדרך מן הכפר בגליל עד לבית המקדש. הם

מגילת קהלת

מגילת קהלת היא אחת מחמשי המגילות שבתנ"ך. המגילה נכתבה על ידי שלמה המלך, המכונה "קהלת" משום שהקיל (אסף) אליו חוכמות הרבה, או משום שהיה אומר את דבריו במעמד קהל גדול.

לפי חז"ל, כתב שלמה המלך את ספר קהלת לעת זקנתו. מגילת קהלת עוסקת בשאלה מהי משמעות חיי האדם בעולם הזה, ומגיעה לבסוף למסקנה שתכלית האדם היא לירא את אלוקים ולשמור את מצוותיו.

נוהגים לקרוא את מגילת קהלת בשבת שבחג הסוכות, משום שגם הסוכה מזכירה שאל לנו להתגאות במעשה ידינו, אלא עלינו לזכור שהכל הוא מאת ה'.

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי,
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

חיבוט ערבה

בהושענא רבה נוהגים לקחת אגודת ענפי ערבה, בנוסף לערבות שאגודות עם הלולב, ולאחר ההקפות לחבוט אותן בקרקע חמש פעמים. בגמרא נאמר שמנהג זה הונהג בידי הנביאים, ומכיוון שזהו מנהג בלבד, אין מברכים עליו. יש הנוהגים לשמור את הערבות החבוטות ולשרוף אותן בביעור חמץ או בתנור שאופים בו מצות.

חידון א"ב לסוכות

א יש בו טעם וריח

ב שמחת --- השואבה

ג מתחילים להזכיר אותו בתפילה בשמחת תורה

ד האושפיזין האחרון

ה יש בו ריח ולא טעם

ו "בחגך"

ז "חגים ו

ח ימי החג שאינם יום טוב

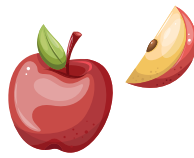
ט הסוכה צריכה להיות לפחות בגובה עשרה

י האושפיזין השני

כ כך מכונה הלולב בתורה

ל הגבוה שבארבעת המינים

מ בחג נידונים על ה

נ מצווה שקיימו בסוכות כל יום במקדש

ס החלק בסוכה שחייב להיות מן הצומח

ע אין בה טעם ולא ריח

פ כך נקרא האתרוג בתורה

צ צריך שהוא יהיה מרובה בסוכה יותר מהחמה

ק מגילה שרבים נוהגים לקרוא בסוכות

ר סוכות הוא אחד משלושת ה

ש מספר הפרים שהקריבו בסוכות

ת החודש שבו חל סוכות

5780 ה'תש"פ

5778 ה'תשע"ח

התשכ"ט

5727 ה'תשכ"ז

5708 ה'תש"ח

5707 ה'תש"ז

5699 ה'תרצ"ט

5657 ה'תר"ץ

5323 ה'רמ"ג

5260

5258

4900

4800

4650

4260

510

2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי

2017 70 שנה למדינת ישראל

1969 הרב אריה לויין

1967 מלחמת ששת הימים

1948 הקמת המדינה

1947 העצמאות

1939 שואה

1897 הרצל

רבי יוסף קארו

1500 העת החדשה

1492 גירוש ספרד

הרמב"ם

רש"י

רבי סעדיה גאון

ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

התורה מצווה עלינו לשבת בסוכה זכר לסוכות בהם ישבו בני ישראל ביציאתם ממצרים. ישנה מחלוקת מפורסמת מהן אותן סוכות - האם אלו ענני הכבוד ששמרו והצילו את ישראל בכל שנות ההליכה במדבר, או שמדובר באוהלים שבנו בני ישראל כשהלכו במדבר.

על כך יש לשאול ולהבין - שכן ענני הכבוד היו ללא כל ספק נס גדול וחשוב, אך לשיטת האומרים שהסוכות זכר לאוהלים שהיו במדבר - מדוע יש לחגוג חג לזכרם?

אולם כאן מצוי דווקא החידוש הגדול שמלמדנו כי השכינה האלוקית לא נשאת רק בניסים ובענני הכבוד. **כבודו של ה' שוכן בכל אוהל ובית של כל אחד מאיתנו, כאשר אנו בונים אותו בדרכה של תורה.** לכן גם באוהלים הפשוטים של בני ישראל ישנה קדושה ושכינה, וגם על כך יש לחגוג ולשמח.

סדר קדשים | מסכת זבחים דף כ"ג - כ"ז

דָּאָגוּ לְהַשְׁקוּתוֹ וְלִהְיֵאכִילוּ וְשִׁמְרוּ עָלָיו מִכָּל מִשְׁמֵר. בְּהִנָּעִם לִירוּשָׁלַיִם הֵם נִכְנסוּ לַגּוּר בְּבֵית קְרֹבֵיהֶם, וְאַחַר הַצְּהָרִים בְּעֶרֶב פֶּסַח הֵם נִכְנסוּ עִם אָבָא לַעֲזָרָה שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּדִי לְהִיטֵב נֹכְחִים בְּמַעֲמַד שְׁחִיטַת קוֹרְבַן הַפֶּסַח שֶׁלָּהֶם. בִּיציאה מן העזרה עם קורבן הפסח השחוט הם פגשו את... סבא יואל. השמחה הייתה רבה, מחג הסוכות הם לא ראו את הסבא, ומיד הם פנו לאביהם: "אבא, אולי תזמין את סבא לאכול איתנו את קורבן הפסח?". אבל הסבא אמר להם: "נכדים תמוזדים שלי, האינכם יודעים? קורבן פסח נאכל רק למנאיו!". מהם מנאיים? **רק מי שזמנה על הקורבן לפני שחיטתו יכול לאכול ממנו אחרי שחיטתו. המנאיים על הקורבן מכונים "בני חברה".**

דף כ"ד: רצפת העזרה

הכֹּהֵן גִּדְלָה כְּבֵר הָיָה בְיוֹמוֹ הַשְּׁנַיִם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. הוּא עָמַד לְזֵרוֹק דָּם שֶׁל קוֹרְבַן עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּשֶׁלִּפְתָּע הוּא הִרְגִישׁ שֶׁהוּא דוֹרָךְ בְּתוֹךְ בּוֹר קֶטָן. הַתְּבַר שְׂאֵבֵן מֵרַצֶּפֶת הָעֲזָרָה נִעְקְרָה מִמְּקוֹמָהּ וְהוּא דָרָךְ בְּבוֹר הַקֶּטָן שֶׁנִּפְעַר. מִיֵּד הָרִים גִּדְלָה אֶת רִגְלוֹ וְהִנִּיחָה עַל מְקוֹם אַחַר זָרַק אֶת הַדָּם. אַחַר כֵּן אָמַר לוֹ אֲבִיו: "גִּדְלָה, נִהְיֵת מִצִּוְיָו!".

- לָמָּה לֹא יוֹדְתִי לְהִשְׁאִיר אֶת הָרֶגֶל בְּבוֹר? הֲאֵם רַק רַצֶּפֶת הָעֲזָרָה קְדוּשָׁה וְהַמְקוֹם שֶׁתַּחְתָּיהּ אֵינוֹ קְדוּשׁ?

- "לא, גם המקום שתחתיה קדוש. **התלמוד מספר שאחרי שזיז המלך קנה את הר המורה מארונה היבסי, הוא קידש את רצפת העזרה עד התהום,** ובכל זאת יש ספק אם זו צורה ראויה לעבודת המקדש, כשדורכים על מקום נמוך יותר מהרצפה".

דף כ"ה: החכמים בלשכת הגזית

בְּתוֹךְ דִּיּוּן הַלְכָתִי מִסוּיָם בַּתְּלִמּוּד, אֹמְרֵת הַמְּשֻׁנָּה: "הַעִיד רַבִּי צְדוֹק... זֶה הָיָה מַעֲשֵׂה... וְכֹא מַעֲשֵׂה לִפְנֵי חַכְמִים בְּלִשְׁכַת הַגְּזִית, וְהַכְּשִׁירוּ". אֲנִי לּוֹמְדִים כָּאֵן עֵדוֹת הִיסְטוֹרִית לַעֲבֵר הַמְּפֹאָר שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְנֵן שֶׁעֲמָנוּ יֵשֵׁב עַל אֲדָמָתוֹ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל בְּהִשְׁקָט וּבְשִׁלוֹה. כֹּל עוֹד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם, וְהַיְהוּדִים לֹא נִרְדְּפוּ עַל יְדֵי הַשְּׁלִטוֹן, הִיוּ תַלְמִידֵי הַחַכְמִים מְלַמְּדִים בְּנִחַת אֶת תְּלִמְיָדֵיהֶם כְּרֹאֵי. כָּאֲשֶׁר הִתְעוֹרְרוּ מִחִלּוּקוֹת בֵּין הַחַכְמִים לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, כִּיצַד יֵשׁ לְנוֹהֵג בְּהִלְכָה מְסֻיָּמָת, הִיוּ מִצִּיעִים אֶת הַמַּחְלּוֹקַת לִפְנֵי הַסְּנֵהֲדָרִין שִׁישְׁבָה בְּלִשְׁכַת הַגְּזִית, וְחַכְמֵיהֶם הִיוּ פּוֹסְקִים אֶת הַהֲלָכָה וּמְכַרְעִים כִּיצַד לְנוֹהֵג. גַּם הַתְּנָאִים שְׂמָא וְהַלֵּל, אֲשֶׁר תְּלִמְיָדֵיהֶם הִרְבּוּ אַחַר כֵּן לְחַלּוֹק אֱלֹהֵי עַל אֱלֹהֵי, נִחְלְקוּ בִּינֵיהֶם בְּשִׁלוּשׁ הַלְכוֹת בְּלִבְד. הַחֵל מִן הַתְּקוּפָה הַסְּמוּכָה לְחוּרְבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁנַיִ, הַעִיקוּ הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתְּנָן הָיָה לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּנִחַת. אוֹ-אֵז הַחֲלָה תְּקוּפָה חֲדָשָׁה.

דף כ"ו: הפר השלם

בְּפִרְשַׁת וַיִּקְרָא מוֹפִיעַ הַפְּסוּק: "וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר וְהִבִּיא אוֹתוֹ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד". מִפְּסוּק זֶה לּוֹמֵד הַתְּלִמּוּד אֶת הַהֲלָכָה שֶׁבְּהִמָּה שֶׁהִיא בַעֲלַת מוֹם אֵינָה רְאוּיָה לְהִיּוֹת קוֹרְבָן. וְכֵן הַדִּין אִם הִיא נִהְיֵת בַעֲלַת מוֹם אַחֲרֵי הַשְּׁחִיטָה? לְמַשֵּׁל, אַחֲרֵי שֶׁשְּׁחָטוּ אוֹתָהּ נִפְל סָכִין הַשְּׁחִיטָה וְחִתָּךְ חִלְקָה מֵאוֹזְנָהּ, הֲאֵם אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת דָּמָהּ וְלִהְיוֹת לַעֲבוֹדָתָהּ אֶת עֲבוֹדוֹת הַקּוֹרְבָן? הַתְּלִמּוּד מְלַמֵּד שֶׁלֹּא. בְּפִסּוֹק שֶׁלִּמְדוֹנוּ כְּתוּב: "וְלָקַח... מִדָּם הַפֶּר" - דָּרְשׁוּ חַז"ל שֶׁאֵם הַפֶּר אֵינוֹ שָׁלֵם אֲלֵא יֵשׁ בוֹ מוֹם, אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת דָּמוֹ.

דף כ"ז: רב נחמן בר יצחק

הַתְּלִמּוּד מְבִיא סְבָרָה שְׂאֵמֵר רַב נַחְמָן בְּרַ יִצְחָק, וְזוֹ הַזְּדִמְנוֹת בְּשִׁבְלֵינוּ לְלַמּוּד עַל תּוֹלְדוֹתָיו וְעַל חַיָּיו. **רב נחמן בר יצחק חי בדור החמישי של אמוראי בגל.** הוּא הָיָה תְּלִמְיָדוֹ וְחִבְרוֹ שֶׁל רַבָּא, וְלָמַד גַּם אֲצֵל רַב חֲסֵדָא. עוֹד בִּימֵי רַבָּא שִׁמְשׁ רַב נַחְמָן בְּרַ יִצְחָק בִּישִׁיבַת מְחוּזָא. לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבָּא עָמַד רַב נַחְמָן בְּרַ יִצְחָק בְּרֵאשׁ וְשִׁיבַת פּוֹמְבֵדִיתָא עַד שְׁנַת פְּטִירָתוֹ בְּד' קט"ז. בֵּין תְּלִמְיָדָיו הָיָה הָאֲמוּרָא "רַבִּינָא" הָרַאשׁוֹן, שֶׁהָיָה גַם תְּלִמְיָד שֶׁל רַבָּא, וְחִבְרוֹ שֶׁל רַב אֲשִׁי. רַבִּינָא וְרַב אֲשִׁי הֵם שְׁפִיטְדוּ וְעָרְכוּ אֶת הַתְּלִמּוּד הַבְּבֵלִי. בְּמַסְכַּת שַׁבָּת (דף קי"ח - קי"ט) מְסַפֵּר הַתְּלִמּוּד שֶׁרַב נַחְמָן בְּרַ יִצְחָק הָיָה עוֹשֶׂה עֲבוֹדוֹת שׁוֹנוֹת לְכָבוֹד שַׁבָּת הַמְּלָכָה, וְהָיָה אֹמֵר: "כָּל הַמְּעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת נִיצוֹל מִשְׁעָבוֹד גְּלוּיּוֹת".

שאלות השבוע

1. היכן היה הכיור בבית המקדש בלילה?
2. ממי קנה דוד המלך את הר המורה?
3. מי ישבו בלשכת הגזית?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עונן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*פיקוח רואה חשבון

